

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 .
Pe trei luni . . . 6 .
Pentru România şi
străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 .

TELEFON N. 226.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ŞI ADMINISTRAȚIA
Str. Prundului Nr. 16

INSERATELE
se primesc la administra-
ția. Prețul după tarifi
şi învoială.

Mantourbele nu se în-
napoiată.

America escelează în fabricarea armei...

Oficiul guvernului român „*l'Indépendance Roumaine*”, ce ne soseşte astăzi are la loc de frunte următorul articol de toată actualitatea:

Motoarele se învârtesc, coşurile fumegă, atelierile sunt preschimbate în adevărate furnicare; cât vezi cu ochii ai impresia unei munci intense şi a unei producţii abondante. Nu se pune preţ pe timp, ci pretutindeni se simte lipsa braţelor.

Însă întreagă această muncă oboseitoare continuă zi şi noapte fără întrerupere nu tinde să amelioreze existenţa oamenilor sau să le îmbunătăţească scarta. Se face în mare opera de destrucţiune. Țările sunt transformate în vaste uzine de război, totul este subordonat fabricaţiei tunurilor, explozivelor şi echipamentului.

Să ne amintim că aproape timp de un an de zile, decăteori naţiile s'au ciocnit cu arma în mână, avantajul a fost al adversarului al cărui armament şi echipament a fost mai dezvoltat, mai perfecţionat. Şi fiindcă istoria dovedeşte, că așa a fost și pe timpul lui Caesar și Napoleon, n'ar fi ciudat să fie altcum în secolul prin eselență al științei aplicate la toate domeniile vieții omenești.

Fiindcă tehnica din timp de pace determinază tehnica din timp de război, și fiindcă producția mijloacelor de masacră nu este decât o parte a producției mecanice generale, se explică de ce țările cele mai avansate din punct de vedere industrial, cele mai bogate în laboratorii și în uzine cu cele mai bune metode, pot nutri un maximum de șanse în succes.

Germanii și Austriecii au aci un avans, câtă vreme adversarii lor se silesc să esceleze prin o organizație ce seamănă încâtva cu ideea socialistă. Ideile socialiste triumfă în timp. Organizația cea mai perfectă de acest fel, statul care s'a făcut singur stăpân al tuturor forțelor muncitorești din țară, a fost realizată în țara clasică a individualismului, — în Anglia unde se ciocnesc extremele.

Conform legii care oferă departamentului special al munițiilor putere extraordinară, statul englez rechiziționează pe toți industriașii și muncitorii, — astfel toate atelierile, uzinele, șantierile navale, fabricile de mașini, aeroplane...

Toți muncitorii sunt înscrși într'un registru, dreptul de grevă

sau de lock-out este desființat sub pedeapsă de întemnițare și bani. Antreprenorul ce-i drept dispune de libertatea conducerii în fabrica sa, însă beneficiul este limitat la două cincimi al beneficiului mediu din ultimii doi ani.

La aceste măsuri de constrângere severă s'a văzut necesitat să-și ia refugiul guvernul britic pentru a-i succeda o fabricațiune intensivă, care în Austro-Germania se face pe calea adopțiunii libere. Este evident favorul unei organizații prevăzătoare, căreia nu i lipsesc detaliile — Germanii au convenit, de pildă, să ridice producția de oțel la un milion de tone pentru Martie 1915, pe când în August 1914 ea abia se evalua la 567 mii tone.

Fabricația intensivă a materialului de război imperios pretinde concursul tuturor capacităților profesionale într'o muncă îndârjită — aceasta se face astăzi în marile țări beligerante... și nebeligerante, în întâiul rând în Statele Unite unde fabricile de explozive bat recordul.

Ca încheiere s'ar cuveni să cităm prospectul unei mari uzine din Ohio — să i facem aci reclamă gratuită, — este vorba de „Cleveland automatic machine Company” care produce un obuz mai perfect, de-un efect sigur. Se poate pune toată încrederea în el. Ci-ți:

„Părțile cari la exploziune ajung în contact cu acidele obuzului și ranele ce le provoacă pricinuesc moartea în patru ore într'o agonie înfricoșată, dacă ajutorul medical întârzie.”

Unirea tuturor Bulgarilor. Oficiul bulgar „*Narodni Pravda*” s'rie în ultimul său număr următoarele:

„Un an întreg, Bulgaria, multumită politicii guvernului Radoslavoff, a stat departe de marea război. Astăzi, ea este cu forța sa intactă, economicște întărită. Astăzi întregul popor bulgar este unit sub lozincă: „*unirea tuturor Bulgarilor*”, așteptând momentul când va vorbi, când și el va striga: „*dați-mi tot ce este al meu*”. Guvernul bulgar nu se lasă influențat de promisiuni, de laude, ori de unde ar veni ele. Guvernul bulgar este sigur că, după ce și-a îndeplinit datoria către popor, păstrând forțele lui, a este popor la rândul lui își va îndeplini datoria către viitor, către idealul național: *O Bulgaria peste tot unde trăesc bulgari*. Bulgaria este gata să facă față ori căror evenimente. Ea nu dorește aventuri, dar va cere ce este al său.

Situația în Balcani.

Atitudinea Greciei.

Din Atena se comunică:

Ziarul „*Nea Himeras*”, guvernamental, crede că revenirea d-lui Venizelos la putere, trebuie amânată, de oarece aceasta revenire coincide cu noile propuneri ale Angliei.

Aceste propuneri se pot rezuma astfel:

Cooperarea prin Tracia a Greciei cu Anglia contra Turciei.

Debarcarea în acest scop a 10 divizii engleze (150 mii oameni) la Tesalonice.

Apoi Bulgaria va fi invitată sub amenințarea să i se declare război, fie de a coopera cu Grecia și Anglia, fie să lase liberă trecerea trupelor aliate pe teritoriul ei.

Un trimis al regelui Angliei.

Din Sofia se anunță:

Marți seara a sosit la Sofia generalul englez Guans, care are o misiune specială în statele balcanice. A vizitat mai întâi Atera, s'a dus apoi la Niș, unde a stat două zile și a fost și la cartierul general, iar acum a sosit la Sofia.

Generalul căldărește ca trimis al regelui George. Va rămâne câteva zile la Sofia, unde va avea întrevederi cu oamenii politici de seamă și va fi primit în audiență de rege.

De aici își va continua misiunea la București.

Tratative româno-bulgare la Roma?

Din Roma se anunță: Ziarul „*Idea Nazionale*” afirmă că la Roma au loc acum tratative între prințul Ghica, ministrul României, și Stancoff, ministrul Bulgariei. Italia își dă toată silința ca aceste tratative să-și ajungă scopul.

Tratative turco-bulgare suspendate.

Foia „*L'Indépendant*” din Salonice anunță din Roma:

După știri autentice din Sofia, tratativele turco-bulgare au fost suspendate, guvernul turc cerând ca Bulgaria să se alătore de Turcia în cazul că Grecia și România intră în război alături de Tripla Înțelegerere.

Întrunirea camerei eline.

Monitorul oficial din Atena publică amânarea întrunirii camerei pe ziua de 16 August.

Un împrumut al guvernului român. Ziarele bucureștene sunt informate, că guvernul român a început negocieri pentru contractarea pe piața Londrei a unui împrumut de 125 milioane lei.

Din România.

Prințul Trubetzkoî în București — Români arestați de Ruși — eliberați. — Torpiloare ruse la Mangalia. — Ploii torențiale. — Un meeting al socialiștilor din Balcani.

Marți dimineața a sosit la București, venind din Petersburg, principele Trubetzkoî, fost ministru al Rusiei la Niș, însoțit de colonelul Uhrin din statul major al armatei ruse. În gara de nord, principele Trubetzkoî a fost întâmpinat de primul secretar al legațiunii ruse și de prefectul poliției Corbescu.

Prințul Trubetzkoî va sta în capitală mai multe zile, în care timp, probabil, va fi primit în audiență de către Regele Ferdinand.

La Iași au sosit alături, venind prin Uugheni din Rusia, un număr de comercianți români, cari au fost arestați la Odessa. Printre aceștia se află și d-l Grigore Ștefănescu și un comerciant din Bacău, cari au stat arestați cinci săptămâni. El au fost eliberați în urma intervenției guvernului român.

Caicul bulgar „*Devna*”, încărcat cu petrol, părăsind Mangalia și îndreptându-se spre Burgas, a fost ajuns în larg de două torpiloare rusești. Bombardat de cele două vase de război, caicul, care era proprietatea d-lui Tănase Nangra din Varna, a fost scufundat. Nu se știe dacă oamenii cari îi formau echipajul au fost salvați.

După alte informații, se pare că flota rusă exercită un riguros control pe Marea Neagră, pe unde se făceau unele contrabande pentru turci.

Din cauza ploii torențiale de Luni și Marți Prahova s'a revărsat cauzând mari stricăciuni. *Linia ferată a fost ruptă pe o distanță de 200 metri, între stațiile Valea Largă și Comarnic*. Din această pricină circulația trenurilor este întreruptă. Telefonul este și el întrerupt deoarece stăpîii au fost luși de puhoi.

Multe gospodării au fost inundate și un mare număr de vite s'au înecat. Trăsuri și căruțe, unele încărcate, au fost luate de curentul apei. Cantina fabricii de postav din Azuga s'a prăbușit în parte. Cum căldura este amenințată toată, se procedează acum la evacuarea ei.

Restabilirea circulației pe calea ferată nu se va putea face decât abia peste vre o două zile.

Duminecă a avut loc în București o întrunire socialistă, la care au luat parte și reprezentanți ai partidelor social-democrate din *Grecia și Bulgaria*. Delegații sârbi și-au scuzat absența pe motiv, că guvernul sârb a oprit participarea lor la meetingul din București.

După mai multe vorbiri, în care s'a accentuat solidaritatea socialiștilor din Balcani, s'a votat o moțiune, în care se condamnă orice acțiune războinică și se declară că interesele popoarelor balcanice recer cea mai strictă neutralitate în actualul război.

S'a mai hotărât ținerea unei întruniri de pace și împotriva războiului în prima Duminecă a Lunei August st. v. în toate țările balcanice, când se va comemora și moartea lui Jaurès.

După propunerea delegaților bulgari, s'a admis ca fiecare partid și uniune sindicală să verse împreună câte 100 lei pentru tipărirea primului număr al Buletinului Federației, cu darea de seamă a conferinței. Titlul Buletinului va fi: „*Buletinul federației muncitorilor social-democrați din Balcani*”.

S'a mai admis o *moțiune de protestare împotriva marilor puteri, cari vor să împingă țările balcanice în război*. S.

Pierderile marinei engleze pe luna Iunie. Din Berlin se anunță:

După un calcul particular, bazat în cea mai mare parte pe datele Lloydului britanic, pierderile totale ale marinei comerciale engleze pe luna Iunie, au fost de vase cu o capacitate de 150.000 tone. Acestea au fost scufundate cu foarte puține excepții, în Marea Nordului și în zona de război engleză. Din totalul de 152 de vapoare scufundate, numai 7 s'au lovit de mine, iar restul au fost torpilate.

Printre vapoarele engleze pierdute, erau 29 de vapoare de comerț cu 90.000 de tone, dintre cari 19 erau de o capacitate de peste 3.000 de tone. Apoi au fost 65 de vapoare de pescari cu 12.000 de tone. Mai intră în acest număr și vre-o 12 vase cu pânze, între cari marea barcă a statului „*Tuxfries-shire*”, care ducea 2.200 de tone de cereale.

Franta a pierdut 3 vapoare, dintre care cel mai mare „*Loti*” era de 2.196 de tone.

Rusia a pierdut 5 vapoare cu 6.500 de tone și 4 bărci cu 3.500 de tone.

Belgia a pierdut vaporul „*Mena-pier* (1886 de tone) și încă alte 2 vapoare de pescari de 580 de tone.

Italia a pierdut în Iunie numai pe „*Maria Garcia*”, care a fost scufundat de flota austro-ungară la al 2-lea atac al ei contra coastelor italiene.

Trenurile.

Jos lângă drum pe unde trenuri trec,
Cosesc în iarba naltă albi cosăși,
Cosesc încet,
Moșnegi duiosi cu plete albe, lungi,
Cu ochii uzi și cu nesiguri pași...

Și când le văd că vin din fund de țară,
Al lor bătrân și paoinic piept tresare
Și se opresc de odată din cosit,
Ș'opresc duiosi și se proptesc pe coase
Și-așteaptă pân' ce'n fugă, sgomotoase
Se pierd în zarea fără de sfârșit...
Și-asa privind pierduți cum trec

[cu zor,
Pe fețe lacrimi le pornesc ușor,
Gândindu-se lai lor, ce ele 'n chin,
De-un an i-au dus... și-acasă nu mai
[vin...

De va veni ntr'o zi...

De va veni ntr'o zi
Albit, din lupta grea,
Dă-i cheile-aurii,
Dela oada mea!...

Și dacă-o fi bolnav
De drumul lung și greu,
Arată-i patul alb,
In care m'am slins eu!...

Iar dacă te-o ntreba
De min' unde m'am dus,
C'un gest șfios supus,
Dă-i cheia asta grea
Și pe deschisul geam,
Arată-i cripta mea!...

Ca niște negri moaștri uriași...

Ca niște negri monștri uriași,
Cu gurile, cu creeri de foc,
Cu suflet aspru, roșu și flămând,
Și cu plămâni de forțe zdrobitoare,
Stau tunurile fioros urlând,
Stau tunurile 'n zare

Și mproașcă ntruna înflorător,
Cu flacări din gâttejurile lor...

Iar la lumina fulgerelor grele
Se văd pe-o clipă-armate 'ngro,
[zitoare,
Mișcându-se cu tunuri și drapele
Sub ploaia de granate și șrapnele,
Pe șesurile fără de hotare...

Văzduhul nopții îl străbat urlând

Bolizimacabri-ducători de moarte
Și vin armate nouă dedeparte
Cu poște mari, cu suflet sângerând,
Ca brutele mânate fără minte,
De nebunia mergerii înainte...

Prin besna înaltimilor pustii,
Baloane uriașe trec alene
Și cad din ele căpățini de foc,
Ca niște sori ce s'au urât cumplit
De pacinicele lumi aeriene...

Războinicii brutali, de-omor sătui,
Privesc pământul cu priviri de
[găde,
Iar demonul distrugerii azi rade
La cea mai mare sărbătoare-a lui.
A. Cotruș.

In robie.

— După Al Petöfi. —

„*Eroului tău, libertate, n sânge*
Picloarele și mâinile îi ard!
Ca un sobol în vecinic întunec
Se slânge al luminii vecinic bard!

„*O, când va bate ora mântuirii*
Și când va bate ceasul fericit?
Când îmbătat de-al libertății aer
Din nou zimbă-mi vei soare strălucit?!”

Așa suspină robul în celula-i
Jos în sieriul mare-a celor vii,
A cătea oară? numai Cerul știe
Și anii lungi și-atâta de pustii.

Sau poate's numai zile decând zace
În temniță cu ochii 'nsăngerati?
Ce-artist grozav e greul închisorii
Din el pe face secolii blăstânați!

Nu-s zile noi! sunt ani, sunt an întregi
De când își genere-alocia plânsul măt

SITUAȚIA pe câmpul de războiu.

Azi dimineață am primit dela biroul de presă al prim-ministrului următoarele comunicate oficiale telegrafice:

Budapesta 21 Iulie. — Din marele cartier general al nostru se comunică oficial cu data de azi:

Situația în nordul monarhiei.

Dușmanul iarăși a luat poziție contra noastră și anume spre sud dela calea ferată, ce duce peste Lublin dela Cholm la Ivangorod, dar cu toată rezistența lui îndârjită li-a succedat aliaților, ca să spargă frontul dușman pe mai multe puncte. La Rozena corpul de armată al generalului Arz unit cu batalioanele nemțești și-a tăiat drum prin liniile dușmane. Spre sudvest dela Biskupies Nemții i-au silit azi noapte pe Ruși să se retragă. Intre Bistrița și Vistula armata arhiducei Iosef Ferdinand a dat de o rezistență îndârjită. Pe două părți dela Bercechew trupele noastre au cucerit într-o îndârjită luptă piept în piept pozițiile câtorva regimente siberiene, pe cari aceste le apărau cu îndârjire. Această armată a făcut prizonieri 30 de ofițeri și 6000 de soldați dușmani. Intre Vistula și Pilița continuăm urmărirea dușmanului. Landwehrul nemțesc a spart — spre nordost dela Zülen — antepozițiile dușmane dela capul de pod din Ivangorod. Pentru tranșeele capulative decurge încă lupta. In Galiția de est, la Sokal iarăși s'a desfășurat o luptă violentă. La Zlota-Lipa și la Nistru situația e neschimbată.

La granițele italiene.

In regiunea Görz Italienii și-au continuat și eri ofensiva generală. La marginea platoului Doberdo, precum și la capul de pod dela Görz a ținut lupta toată ziua. Spre seară i-a succedat dușmanului să ocupe înălțimea Montesamichele, spre ost dela Straussina. Această înălțime însă a fost recupată azi dimineață de către trupele ținute până acum în rezervă ale generalului Boog. Spre sudost dela Straussina trupele noastre își mențin cu o mare putere de rezistență pozițiile. Spre sudost dela Sogrado am respins în fine și aici atacul din flanc, pe care dușmanul l'a îndreptat asupra noastră dinspre înălțimile de ruine. Italienii s'au refugiat în pozițiile lor bineînțelate suferind mari pierderi. Trupele noastre și-au menținut deasemenea cu tărie întreagă marginea sudvestică a platoului, iar la capul de pod dela Görz au respins crunt fiecare atac dușman. Sforțările, pe cari Italienii și le-au plătit cu jefie atât de grozave, au rămas fără rezultat. Pe celelalte fronturi de pe litoral e relativ liniște. Pe acest teatru de războiu n'a obvenit vre-un eveniment de o însemnătate mai esențială. Spre ost dela Schluderbach trei batalioane dușmane au îndreptat un atac în contra Montepilului, dar le-am respins și pe când se retrăgeau în propriile

poziții au pierdut cam 2/3 părți din întregul lor contingent.

General de divizie Höfer, locțiitorul șefului de stat major

Pe frontul anglo-franco-ruso-german.

Berlin 21 Iulie. — Buletinul oficial al marelui cartier general german e pentru azi următorul:

Pe câmpul de operații dela vest: Pentru ca să-și îmbunătățească noile poziții trupele nemțești au mai ocupat în partea ostică a Argonilor mai multe tranșee franceze făcând prizonieri 5 ofițeri și 365 de soldați dușmani și capturând o mitralieze. In Vosgi au fost lupte îndârjite în ținutul Münster-ului. Francezii ne-au atacat spre nord dela Müns'er și Lingeloff, în ținutul Mühlbach, dar i-am respins. Dușmanul a pătruns printr'unele locuri în pozițiile noastre, de unde a trebuit să-l scoatem prin lupte piept la piept. Spre sudvest dela Reichsackerkopf Francezii țin încă ocupată o parte dintr'un tranșeu al nostru. Aceste fronturi atacate au stat ziua noaptea sub un violent foc dușman; deasemenea și pozițiile copulative începând dela Didolshausen până la Kilsenfirst. Am făcut prizonieri 4 ofițeri și cam 120 de soldați dușmani. Prizonierii făcuți de noi sunt cei mai mulți „alpini.“

Un aviator german de companie a silit la Bepaune un aeroplan francez, ca să aterizeze. Aeroplanul a ajuns nevătămat în mâinile noastre. Aviatorii dușmani au aruncat bombe asupra Kolmar-ului. Zece bombe au căzut pe case și pe străzi. Un civil a fost omorât, iar o femeie rănită.

La ost și sudost: Spre ost dela Popeljani și Kursani dușmanul s'a retras dinaintea trupelor noastre, cari înaintau în contra lui. Spre vest dela Savle am luat cu asalt ultimul tranșeu dușman ocupându-l. Continuăm urmărirea în direcție ostică. La Dubissa spre ost dela Rossinje, ofensiva Nemților a spart liniile dușmane. Dușmanul se retrage și aici. Eșirea noastră spre sud dela drumul Mariampol-Kovno a avut drept rezultat cucerirea localităților Kiskyrski și Janovka, precum și altor trei poziții reșești așezate una după alta. Deasemenea a avut un succes deplin atacul landwehrilor spre nord dela Novogrod în contra pozițiilor, pe cari și le menținea încă dușmanul. Rușii s'au retras lăsând în mâinile noastre 2000 de prizonieri și două mitralieze. Mai departe spre sud pe valea Narew am luat cu asalt o întăritură puternică din antepozițiile dușmane dela Rozan făcând 560 de prizonieri și capturând 3 mitralieze. Dușmanul a încercat pe valea Narew o rezistență îndârjită. Contra atacurile îndârjite pe cari dușmanul le-a îndreptat în contra noastră cu trupele adunate de prin pozițiile dela capurile de pod din Rozan, Pultuski și Novogeorgiewski au fost zădărnice. Dușmanul a suferit pierderi grele. Aici am făcut o mie de prizonieri.

Poziția Blonie-Grojec i-a dat dușmanului numai pentru scurt timp adăpost. Sub presunea înaintării noastre tot mai puternice din toate părțile Rușii își părăsesc spre vest de Grojec întăriturile și se retrag spre ost. Trupele noastre îi urmăresc de aproape.

Trupele germane ale generalului Woyrsch au ajuns eri la poziția înaintată a capului de pod spre sud de Ivangorod. Printr'un atac imediat pozițiile dușmane de lângă Vladislovovo au ajuns în stăpânirea lor. Aici lupta mai decurge.

Intre Vistula superioară și Bug dușmanul a dat din nou față cu Makensen. Cu toată opunerea îndârjită a dușmanului trupele germane și austro-ungare au pătruns în pozițiile dușmane. Înaintarea continuă.

Socialiștii francezi pentru continuarea războiului.

Din Paris se anunță:

Congresul partidului socialist, care a avut loc zilele acestea, a votat o rezoluțiune, care exprimă din nou încrederea partidului în cauza aliaților și a Franței republicane care e o cauză dreaptă. Congresul socoate, că după unsprezece luni de război se poate conta cu o pace darabilă numai dacă aceasta va avea la bază principiul naționalităților, libertatea pentru popoare de a dispune singure de soarta lor, organizarea tribunalului arbitral obligator care să permită controlul democratic și instituirea unei instituțiuni executive internaționale. Ca aceste condiții se poată fi înlăptuite, trebuie să dispară întil cel mai brutal imperialism.

Partidul socialist se declară decisa să dea și mai departe concursul său, fără rezerve, fără descurajare sau oboseală, operei de apărare națională. Ca întreaga țară și aliatele acesteia partidul socialist va continua să colaboreze la eliberarea Belgiei și a Franței de nord și la reintregirea dreptului în Alsacia și Lorena. Ca aceasta să se poată înlăptui, congresul cere ca partidul, guvernul, parlamentul, soldații și șefii lor să-și facă datoria.

Partidul e hotărât să sprijine guvernul și să întrebuinteze noul mijloc, ca să pule de acord birocratia cu cerințele moderne ale industriei.

La sfârșit, congresul s'a mai pronunțat și împotriva oricărei anexiuni. Congresul aprobă activitatea desfășurată de secțiunile partidului și le împuternicește să continue opera de sprijinire a apărării naționale.

Situația armatei sârbe.

Din Sofia se anunță:

Dintr'un raport al ministrului de război sârb prezentat zilele acestea Scupcinei, reiese că actualmente armata sârbă dispune de peste 10 diviziuni de infanterie. (O divizie numără 16.000 soldați). Șeșe diviziuni se compun din recruiți și din soldați cari trec de 45 ani. Nou înființat corp macedonean mai numără alți 40.000 soldați. Se mai adaugă apoi trupe tehnice.

Un binefăcător.

Primin spre publicare următoarea mulțămintă publică:

Onorată redacțiune!
Timpurile grele, scumpe și de mare, traiul de ne suportat și în timpurile acestea de mare jertfa aceluia, ce pe ori-ce cale caută a ușura în parte măcar greul vieții al celor lipsiți și amărâți. — Căci a tunde mână de ajutor văduvel, rămasă fără sprijinul bătrânețelor și al nepuințelii sale; a da hrană copilașilor neajutorați și soției lipsite de brațele sustinătorului de familie, — dacă când va s-a numit binefacere, apoi în timpurile acestea sorocite de providință a le trăi noi cei de azi, este poate cea mai nobilă faptă, carea în tot cazul, pe lângă recunoștința celor împărțâți de ajutor cu siguranță sufletele celor lubiți și dispăruți din mijlocul nostru, în numele și pomenirea căror să fac azi ajutorare, acolo sus în ceruri să vor bucura, și să vor simți ușurate văzând că cei rămași în viață, prin fapte de caritate, își aduc aminte de ei cei oșiți din valea aceasta a plângerii.

Binefacerea e binefacere, fie ea făcută în ori ce chip și spre ori-c scop de ajutorare și alinare a mizeriei deapropoelui nostru.

Di. preot Constantin Proca din Râșnov, pe carele Dzeu la învrednicit a dispune de toate cele necesare, în iubirea-i nemărginită față de răposatul dlui tată, fostul inv. dir. George Proca și față de neuitata-i soție Eugenia, folosesc momentele cele mai potrivite, ca și timpul de față, ca prin ajutorul său, să svinte măcar pe un moment, lacrimile din ochii celor loviți de soartă prin crâncenul război ce decurge și a șterge măcar pe un timp grija nemângăiate-i mame — al căui soț de un an de zile e pe câmpul de luptă, sa'u poate de mult și-a aflat mormântul în pământul nesătut al Galiției. Dar acest Domn preot, nu numai în timpul acestei obide, caută a eternisa memoria celor lubiți și dispăruți ai săi, ei și în timp de pace scelaș este.

Anul trecut școlar 1913/14 a împărțit din al său postav pentru îmbrăcăminte a 20 de elevi săraci dela școala noastră. Era o înălțare sufletească să vezi cu câtă bucurie primeau

micuții școlari, postavul ce avea să le încălzească trupul lipsit de o haină bună și călduroasă.

Ca directorul școlael, fiind prezent la distribuie și simțind dimpreună cu cei ajutați emoțiunea mulțumirei din sufletele lor, de atunci eram decis a aduce în numele elevilor și a părinților lor o mulțămintă publică, dar datorator, condus fiind de principiul: »Ce face dreapta, să nu știe stânga«, arătându-i intenția mea, deși eram dator a o face, nu s'a învoit.

Acum însă, când traiul vieții este așa de greu, încât numai cel-ce are de a hrăni zilnic 7—8 guri, iar cel ce câștiga cele necesare, lipsește, cum să poate califica fapta nobilă a par. C. Proca, care și acum în amintirea și spre vecinica pomenire a celor dispăruți ai săi, aduce din România, cu mari greutate și rugări în dreapta și stânga, un vagon de cucuruz, din care a împărțit gratuit, 1, 2 și 3 ferdele la cel puțin 60 de familii, dintre cele mai sărace și vrednice de ajutor, din cari sustinătorul familiei se adă pe câmpul de luptă.

Deci, în timpul liniștite, îmbrăcăminte, iar în timpul acesta hrană celor lipsiți, acestea sunt fapte, pentru cari cei împărțâți de ele și conștii de ajutorul primit, nu vor înceta a ruga pe puternicul Dumnezeu, ca celui-ce își aduce aminte de cei săraci și nepuințioși, să-i ajute, iar sufletele celor lubiți și trecuți la cele eterne, Dumnezeu le săib în grija sa.

Râșnov 7 Iuliu 1915.

Al Onor. Redacțiunii
Romul Cristoloveanu,
inv. dirig.

ȘTIRI.

— 21 Iulie n. 1915.

Parastas pentru căpitanul Goșa. La inițiativa mai multor prietini se va oficia Duminică după serviciul divin în biserica Sf. Adormiri din Brașov-cetate un parastas întru odihna de veci a regretatului căpitan-erou Ioan Goșa. La acest parastas sunt invitați să asiste toți pretinii și cunoscuții neuitatului nostru defunct.

Calitățile militare ale regelui Ferdinand al României. Într'un articol publicat în anul de eri al »Universului« și intitulat »Statemajorul general al armatei«, în care vorbește despre comandamentul, direcțiunea și administrațiunea armatei, distinsul general Crincianu scrie între altele:

„... Cunos perfect pe Suveranul nostru. Încă de când eram colonel, am avut onoarea a conduce unitățile sau a asista la manevre sub comanda sau direcțiunea M. Sale, fie ca comandant, fie ca șef de stat-major, fie ca ministru de războiu. Mi-a cetit lucrări importante originale, i-am studiat ordine, critici și proiecte personale în timp de 15 ani.

„Pot să afirm dar în cunoștință, că Suveranul nostru posedă daruri și talente naturale militare, cari îl fac adevărat general și adevărat comandant de căpetenie, cu toată facultatea de concepțiune, în războiu.

„Acest adevăr este cu atât mai prețios, cu cât se știe, că în toate armatele majoritatea comandanților posedă capacitatea — dobândită prin cultură și practică — dar puțini au talentul și darul natural militar“...

Soldați români decorați. Cu medalia de argint pentru vitejie cl II au fost distinși următorii soldați români: sergentul Andrei Bogdan, Pavel Todor, plutonierul Desideriu Silaghi, fruntașul Ioan Mateiu și infanteristul Pavel Postanec — toți din reg. 50 de inf.; plutonierul Eugen Albari din reg. 31, infanteristul Gligor Urda din reg. 50. vânătorii Ioan Demeter și Liviu Dohan din bat. 23 de vânători.

† **Protopopul Iuliu Montani.** Din Cluj ne sosește următorul necrolog:

Cu inima înfrântă de durere aducem la cunoștința tuturor rudenilor, amicilor și cunoscuților, că prea iubitul tată, mos frate, unchiu și cumnat Iuliu M. Montani protopop paroh gr-cat, român în Zlatna după lungi și grele suferințe, purtate cu răbdare creștinească împărțit cu Sntetele Taine, în etate de 63 ani, după 40 ani al preoției și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, Duminică în 18 Iulie n. a. c. la 5 oare d. a. în clinica din Cluj. Oemintele pământestii ale neuitatului și scumpului repostat se vor așeza spre vecinică odihnă, în cripta familiară din Zlatna, Joi în 22 Iulie a. c. d. a. la 3 oare. Fie-i țărina ușoară și pomenirea în veci binecuvântată.

Cluj, la 19 Iulie n. 1915. *Jalnica familie.*

Adresăm familiei întristate sincere condolențe.

O scrisoare a Papei Benedict al XV-lea Din Roma se comunică: Episcopul din Rimini a primit o scrisoare de la Papa în care Benedict al XV-lea își arată preocupările sale față de pericolul ce amenință acest frumos oras adriatic. Dar nu numai la Rimini — scrie Pontificul — duc grije, ci de toate minunatele orașe și țarguri italiene. Printre toți fil mei, italienii sunt cei mai apropiați de Scaunul Apostolic. Pe lângă aceasta dintre țările beligerante, cea mai bogată în monumente de artă, este Italia! Papa adaugă că a scris împăratului Franz Iosef exprimându-și credința că războiul va fi condus conform cu principiile dreptului internațional și după simplitelile de umanitate și că în mod special se va cruța bombardarea orașelor deschise și neapărate.

În amintirea lui Silvestru Moldovan. Dela părintele gr. cat. Vasile Hopârteanu din Gădălin (com. Cojocna) am primit suma de 5 cor. ca contribuție la »monumentul ce datorește neamul nostru luptătorului devotat Silvestru Moldovan«.

Învățători români — morți pentru patrie. După nr. 23 e. f. Nept. rapja au mai murit moarte de erou următorii învățători români: *Mitrofan Cosgarea* inv. gr-or. com.—Alba inf.—*Acenete Frațila* (Galgoc) gr-cat. com. Târnava mică și *Filip Lupea* din Cisteul român inv. gr-cat. com. Alba-inf.

Pentru fondul ziaristilor a trimis cu prilejul reînnoirii abonamentului prin administrațiunea ziarului nostru N. N. 2 cor. și *Vas. Hopârtean* preot în Gădălin 1 cor. Mulțumim.

O invenție importantă. Din București se anunță: Un tânăr inventator român a terminat de curând un aparat sub numele de »Directorul« B. C. T., care va însemna o importantă etapă în domeniul telegrafiei fără fir.

Se știe că, în stadiul în care se află, invenția lui Marconi, o telegramă pornită de la un post oare care, poate fi captată, pe o anumită rază, de orice instalație de telegrafie fără fir în funcțiune.

Ori, invenția de față, mulțumită unui dispozitiv special, având la bază principiul influenței magneților asupra undelor electrice (herțiene) a reușit în mod experimental să auzile radieră pe două sectoare — stângul și dreptul — din cercul undular, izolându-l deci posibilitatea de captare a telegramelor pe aceste două sectoare. De adăugat e că numitul aparat desăvârșit antena actuală, în ceea ce privește transmisia.

Utimele sale experiențe, tind a anula radieră și pe sectorul dinapoi a cercului undular, spre a ajunge să se transmită undele într-o singură direcție.

Cu aceasta telegrafia fără fir revoluționată, datorește desăvârșirea sa unui român.

Ca amănunt: născătorul »Directorului B. C. T.« este tânărul Traian Bădulescu din Tg.-Viștea.

U conspirație contra lui Venizelos. Agenția Reuter anunță din Atena, că acolo s'a descoperit o conspirație îndreptată contra vieții fostului ministru-preșdinte Venizelos. Poliția pentru a descoperi pe conspiratori, a dat ordin ca în toate orașele din provincie străinii să fie supuși celui mai sever control.

Mină pescuită lângă cazinoul din Constanța. Din Constanța se anunță: Mercuri dimineața vântul a adus spre mal în apropierea cazinoului o mină plutitoare. Autoritățile fiind înștiințate, o echipă de marinari s'a urcat într-o șalupă, au remorcat mina și au tras-o mai în larg spre a-o scoate și demonta. Grație faptului, că timpul a fost liniștit, s'a evitat o adevărată catastrofă în caz dacă mina ar fi explodat, deoarece mina era numai la o distanță de 10—15 metri de cazin.

Urmasul lui Désy Zoltan. Din Târgul-Murășului se anunță, că alegerea de deputat în cercul lui Désy Zoltan, mort pe câmpul de luptă, s'a fixat pe ziua de 31 Iulie. Partidul constituțional candidează pe fostul fișpan Ugroa Gábor.

Muzica orașului — va cânta în fiecare zi din săptămână la orele 5 p. m. la promenada de jos, iar în Duminică la orele 11/2, tot la promenada de jos.

Poșta Administrației.

Ioan Albon paroh v.-protopop în Doștat. Cu cele 12 cor. așchi achitat abonamentul până la 1-a Ianuarie 1916.

Proprietar:

Tip. A. Muresianu: Branisce & Comp. Redactor responsabil: Ioan Laca

Cu negre slove fruntea i-o însemnă
Toți chinuții ani cari au trecut i..

De mult, de mult și-ar fi sfârșit
sărmanul

De la-țurlele-i fruntea întunecată,
De nu i-ar fi oprit nădejdea-soră
Măna de-asupra frunții ridicată,

Nădejdea că va fi odată liber
Să-i treacă chiar a vieții jumătate
Și-odată lacom tot va mai gusta
Din cupa ta, vrăjită libertate!

De-aceea i-a fost dulce așteptarea
Și vieții negre capăt nu și-a pus.
Tot aștepta și-a anilor șireag
Tăcut și trist ca un cortej s'a dus.

Dar iată'n urma ostilor de corbi
Frumos porumb l-aduce o solie
Pe aripe, că-i ziua cea din urmă
Pe care va mai geme-o'n robie.

O iată! ușa temniței deschisă!
Și de pe mâni cad farele roabei!
El strigă, cade.. inima-i se sfărâmă
In clipa de extaz a bucuriei!

Ovidiu Hulea.